

s-a mil, dryga mil. *Drifva s. handel. Hafva s-a misstankar på någon.* — 5) Som ger kraf- ter, mycket närande. *S. mat, föda, soppa.* — 6) Som håller mycket sprit. *S-a drycker. S-t vin.* — 7) Verksam. *S-a bolemedel.* — 8) Efter- trycklig. *S. uppmaning. Gifva någon s-a före- bråelser.* — 9) Brukas äfven i fråga om andlig kraft. *En s. själ, vilja. S. i sin tro.* — 10) Säges äfv. om den, som öfverträffar uti eller är öfverdrifvet begärlig på något. *S. i historien, i schack. En s. ätare, drickare. spelare. Ens s-a sida*, det hvaruti någon är stark. — 11) Betydlig till antalet; väl befästad. *S. krigshär, armé. S. fästning. Fienden är ej s. nog all göra oss motstånd.* — 12) Brukas för öfrigt i vissa egna uttryck och talesätt, t. ex.: *S. jord*, hård och tillpackad; äfv. fet. *S-t uttal*, skarpt betonadt. *S. accent*, skarpt betonadt. *S. mål- ning*, med nog skarpt uttryck. *S-a färger*, nog skärande. *Det är nog s-t*, allt för mycket.

STARKHET, f. 3. Se *Styrka*.

STARKLEMMAD, a. 2. Se *Groftlemmad*.

STARKNA, v. n. 1. (om vätskor) Tjockna, stelna. — *Starknande*, n. 4.

STARKPEPPAR, m. sing. Bären af kläng- växten Piper nigrum i tropikländerna, afplockade såsom omogna.

STARKT, adv. Häftigt, dugtigt, eftertryckligt, skarpt. *Det regnar, fryser s. Se s. på någon. S. päyrka något.*

STAROST, star'asst, m. 3. (af slav. *Star*, gammal) Polsk adelsman med kunglig förläning.

STAROSTI, star'ásti, f. 3. En starostis förläning.

STARR, m. sing. I. (isl. *Star*) Ett gräs- slag med en stor mängd arter. *Carex*.

STARR, m. sing. II. (t. *Staar*) Ett slags ögonsjukdom. *Grå s.*, då kristall-linsen är för- dunklad, så att pupillen synes grå. *Svart s.*, då synnerven är förlamad eller skadad och synen förlorad, oaktadt ögat kan se fullkomligt friskt ut och pupillen vara svart. *Sticka s-en*, göra en starroperation.

STARRBLIGA, v. n. 4. (pop.) Stirra.

STARRBLIND, a. 2. Blind till följe af starr.

STARRGRÄS, se *Starr*, I.

STARRHÖ, n. sing. Hö, blandadt med myc- ket starr.

STARRKORN, n. sing. Korn, sådt ibland hafre.

STARROPERATION, ----tschön, f. 3. (kir.) Linsens borttagande vid grå starr.

STARRSTICKNING, f. 2. Se föregående ord.

STARRVALL, m. 2. Gräsvall, der nästan endast starr växer.

STARRVALLSHÖ, n. sing. Se *Starrhö*.

STARRVALLSÄNG, f. 2. Se *Starräng*.

STARRÄNG, f. 2. Äng, der nästan endast starr växer.

STAT, m. 3. (lat. *Status*, egentl. tillstånd) 1) Ett tillstånd af människors sammanlefnad under regering och kungjorda lagar. Förening af men- niskor under en gemensam regering. *Europas s-er. S-ens bästa. S-ens tjenare.* — *Syn.* Bor- gerligt samhälle eller samfund, Rike. — 2) a) Samteliga embets- och tjänstemän eller officerare, som tillhöra ett rikets förvaltning, krigsmakt, eller någon viss afdelning deraf. *Militäre och civile s-er.* — Bildar åtskilliga sammansättningar, så- som Ecklesiastikstaten, Länsstater, m. m. — b) Förteckning på dem. *På s.*, ordinarie embets- eller tjänsteman. *Han står på s. såsom stall- mästare.* — c) Förteckning på de löner och för- måner, som staten dem består. *Hafva lön på s.*

— d) (i det politiska språket) Det förordnande, som bestämmer utgifternas belopp och storlek för allmänna behof. *Riksstat.* — 3) (i singular) a) Underhåll in natura, som jemte lön bestås en tje- nare. *Ge någon s. och lön. Han har i s. 12 tunnor säd etc.* — b) (i allm.) Underhåll. *Hålla en flicka på s. Hon är på s-en*, är underhållen. (Fig. fam.) *Göra sig s. på*, räkna på. — 4) Be- tjeningen vid ett hof, i ett furstligt eller förnämt hus. Deraf Hofstat, samt de figurliga och fami- liera talesätten: *Föra s., föra stor s.*, lefva stort och förnämt. *Föra s. efter sitt stånd*, lefva så som ens stånd fordrar. *Dra in s-en*, inskränka sina utgifter, lefva mindre stort. *Dra in s-en för en*, inskränka ens tillgångar. — 5) Förteck- ning på tillgångar, fordringar och skulder, som en cessionant till behörig rätt ingifver. *Gifva upp s-en*, göra konkurs.

STATA, v. n. 1. (fam.) Föra stat, lefva stort.

STATHÄLLNING, f. 2. Tjenares underhål- lande med stat och lön.

STATIK, -i'k, f. 3. (grek.) Läran om fasta kroppars jernvigt.

STATION, -tschön, f. 3. (lat. *Statio*) 1) Uppehållsort, hviloställe på resa, marsch, segling, o. s. v. — 2) Ställe, der skjutshästar ombytas. — 3) Afstånd emellan tvänne sådana ställen. *Häll.* — 4) Ställe, der någonting är förlagdt, t. ex. en flotta. — 5) Beställning, syssla. — 6) (i musik) Hviloställe.

STATIONERA, statschonëra, v. a. 1. Gifva station; anställa; förlägga.

STATIONÄR, statschonä'r, a. 2. Stillastående.

STATISK, a. 2. (mek.) *S-t moment*, se *Mo- ment*, 4.

STATIST, -i'sst, m. 3. (af lat. *Stare*, stå) Stum person eller roll på teatern.

STATISTIK, --i'k, f. 3. (fr. *Statistique*, af lat. *Status*) Vetenskap, som framställer rikens och staters samhällsskick, äfvensom deras inre förhål- landen i afseende på befolkning, produkter, han- del, näringar, m. m.

STATISTIKER, stati'stick'r, m. 3. En, som är kunnig i statistiken; äfv. skriftställare i denna vetenskap.

STATISTISK, a. 2. Till statistiken hörande.

STATIV, -i'v, n. 5. (af lat. *Stativus*, stående)

Ställning för verktyg vid fältmätningar, o. s. v.

STATS, statts, m. 3. (fam.) Ståt, pomp.

STATSAFSIGT, stats-- , f. 3. Afsigt, som har något politiskt ändamål.

STATSANGELÄGENHET, f. 3. Angelägen- het, som rörer en stats bästa.

STATSANSLAG, n. 5. Anslag af staten till något allmännyttigt företag.

STATSBANK, m. 3. En af staten garanterad och under dess uppsigt stående bank, hvars vinst tillfaller statsverket.

STATSBANKRUTT, -bangkrutt, m. 3. En stats oförmåga att uppfylla sina förbindelser emot sina fordringsägare.

STATSBEHOF, n. 3. Hvad som behöfves för statens räkning.

STATSBIDRAG, n. 5. Utskyld till staten.

STATSBORGARE, m. 3. 1) Hvarje laglig medlem af en stat. — 2) (i inskränkt mening) Hvarje samhällsmedlem, som har rättighet att deltaga i de allmänna angelägenheterna.

STATSBRIST, f. 3. Den summa, hvarmed statens behof öfverstiga de ordinarie tillgångarna.

STATSBROTT, n. 3. Se *Statsförbrytelse*.

STATSBYGGNAD, m. 3. Det sätt, hvarpå